

Stil

Antik Yunan döneminden beri öğretim işinde öğrenciler soru ve yanıtlarıyla öğretime katılmaktadırlar. Bir tür soru sorma oyunu biçimine dönüşen bu sürecin kullanımı çok eskilere uzanmaktadır. Sokrates Aristo ve Platon üçlüsünün tarih içindeki etkileri, bu tekniğin kavramsal temellerini oluşturarak bir strateji haline dönüşmesine katkı sağlamıştır. Gerek Orta Çağdaki çıraklık sisteminde gerekse sanayi devriminden sonra oluşan yeni eğitim sistemlerinde öğrencinin eğitim ve öğrenme işine doğrudan katıldığı gözlenmiştir.

Öğrenciler edilgen alıcılar olmaktan çok, öğrenerek kendi yaşamlarını şekillendiren bireylerdir. Öğrenciler sınıfta dinlemekten daha fazla şeyler yapmalıdır. Örneğin öğrendikleri şeyi okumalı, yazmalı, konuşmalı, tartışmalı, geçmiş yaşantılarla ilişkilendirmeli, günlük yaşamında uygulamalı ve problem çözmelidir. Başka bir deyişle öğrendiğini kendine mal etmelidir

Dünyanın her tarafında eğitim sistemleri öğrencinin aktif katılımına ve kendi deney ve deneyimleri aracılığıyla öğrenmesine çok önem vermektedir. Artık sadece öğretmen tarafından etkilenmeyi bekleyen öğrenci değil, kendisi araştırıp bularak, devamlı soru sorarak, tartışmalara katılıp kendisi faaliyet göstererek öğrenen öğrenci tercih edilmektedir. Aktif öğrenmenin ilgi görmesine neden olan etmenler aşağıda sunulan başlıklar altında toparlanabilir:

- ✓ Aktif öğrenmenin beynin çalışmasına uygunluğu
- ✓ Yaşam boyu öğrenen bireylere duyulan gereksinim
- ✓ Geleneksel öğretimin çağın gereksinimlerini karşılayamaması
- ✓ Öğrenme öğretme anlayışındaki gelişmeler
- ✓ Aktif öğrenmenin etkililiği
- ✓ Aktif öğrenmenin yararları

Aktif öğrenmede sözü edilen aktif olma gerçekte hem süreç hem de sonuçla ilgilidir. Bir süreç olarak aktif öğrenmenin üç alt boyutu bulunmaktadır. Öncelikle aktif öğrenme aktif katılımı gerektirir. Öğrenenler her durumda aktif olduğu için aktif öğrenmenin desteklenmeye gereksinimi vardır ve bu da öğretmene önemli roller yükler. Bir eğitim hedefi olarak ele alındığında; okullar, kişilerin etkili biçimde öğrenebilme becerilerini geliştirmelerine yardım etmelidir. İster bir süreç isterse bir hedef olarak alınsın aktif öğrenmeyi ileri sürmek, gelişimsel bir süreci gerektirir.

Aktif öğrenme öğrenciler için olduğu kadar öğretmenler için de gereklidir. Öğrenci motivasyonu arttığı ve aktif hale geldiği için sınıf disiplini sorunları da azalmaktadır. Öğretimsel açıdan bakıldığında, aktif öğrenmenin özellikleri şunlardır:

- ✓ Öğrenciler araştırmaları için bilgi kaynaklarını kendileri kullanırlar. Değişik kaynaklardan bilgiyi bulma, toplama ve organize etmek için öğrenciler ve öğretmenler oldukça emek sarf ederler.
- ✓ Öğrencilerin bilgilerini örgütlemeleri ve sunmalarına önem verilir.
- ✓ Öğrenciler projelerinde bireysel ve grup sorumluluğunu taşırlar. Her öğrenci farklı konuda ama birbiriyle ilgili ve grup projesine katkıda bulunacak biçimde çalışır.
- ✓ Öğrenciler bilgileri paylaşırlar, etkileşimde bulunurlar ve ortak bilgi üretimi için işbirliği yaparlar.

Özetle günümüzde aktif öğrenme, öğrenme psikolojisinde özel anlam taşıyacak şekilde algılanır hale gelmiştir ve genel olarak iki şekilde betimlenir:

- ✓ Aktif öğrenme, öğrencinin kendi öğrenme süreci hakkında söz sahibi olduğu bir öğrenme şeklidir.
- ✓ Öğrencinin kendi bilişsel yetilerini zorlayarak yapılan öğrenme şeklidir.

Buradan hareketle öğrencinin kendi stil ve algısal tercihlerine dayalı biçemlerini bilmesi gereklidir. Aynı durum öğrenci kadar öğretmen için de geçerlidir. Aktif öğrenme yaklaşımına göre aktif öğrenciyi, aktif öğrenci yetiştirmeyi bilen öğretmen yetiştirir. Bu iş, öğrenciyle dikey iletişimi benimseyen ve bu role uygun düşen anlatım ve ezberletmeyi bir öğretim yöntemi olarak kullanmakla olmaz. Öğretme durumlarında öğretmenin başlıca görevleri, hedef davranışlara ve o davranışın kazandırılacağı öğrenciye çevreyi hazırlama, düzenleme, ayarlama ve böylece öğrenciyle çevresi arasında gerekli etkileşimi sağlamak olmalıdır.

Aktif öğrenmede öğretmenler, sınıf içi iletişimi başlatmak ve sağlıklı olarak sürdürmekle görevlidir. Öğretmen sınıfın her yanını ve sınıftaki araç-gereçleri yerinde ve doğru olarak kullanabilmeli; giyimi, sesi, göz hareketleri ve beden dilinin diğer unsurlarıyla olumlu mesajlar kullanarak sınıfta öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamalıdır. Özetle aktif öğrenme sürecinde öğretmenin; kolaylaştırıcılık, araştırıcılık ve tasarımcılık olmak üzere üç temel görevi vardır. Bu görevleri yerine getirebilmek için öncelikle stil ve biçemler hakkında bilgi sahibi olmak gerekir.

Stil, Biçem ve Öğrenme-Öğretme Süreci

Öğretme öğrenme süreci, bir eğitim programı içinde incelenmesi en güç alanlardan biridir. Özellikle sınıf içi etkileşimin net bir biçimde çözümlenmesi öğretme öğrenme içindeki çözümsüz birçok sorununun da çözülebilmesine olanak tanıyacaktır. Öğretme öğrenme sürecinin temel elemanları öğretmen ve öğrencidir. Gerçekte tüm süreç önceden saptanmış hedefler doğrultusunda, belirli bir içeriğin aktarılması ya da paylaşılması üzerine kurulmuştur. Sonuçta istenilen düzeyde bir ürün elde edildiği anda

da öğretme öğrenme sürecinin etkili olduğu ifade edilir. Belki de bu süreç içinde en kritik eleman ise süreç üzerine düğümlenmektedir.

Daha önceki kesimlerde tartışılan yöntem ise süreç bileşenleri içinde en geniş biçimde kapsamaktadır. Bilindiği üzere bir hedefe erişmek ya da bir amacı gerçekleştirmek üzere izlenen yol olarak tanımladığımız yöntem de uygulanış biçimi olarak adlandırılan teknikler bir düşünüldüğünde anlam kazanmaktadır. Yöntem ile teknik arasındaki ilişki örüntüsü, strateji ve taktik arasında bulunmaktadır. Strateji, yöntemin üzerinde daha geniş bir şemsiye oluşturmaktadır. Strateji; yöntemi kapsamakla birlikte alınacak önlemleri de içinde barındırır. Bu bağlamda strateji ve taktikler, öğreticiye yöntem ve tekniklere göre daha geniş bir hareket alanı çizer. Stil ise bu iki kavramsal yapıyı yönlendiren, bireysel özellikler takımı olarak ortaya çıkmaktadır. Stil ile çok karıştırılan biçem kavramı ise bireylerin stillerine dayalı geliştirdikleri algısal tercihleri içermektedir. Öğreticinin yöntem seçimini etkileyen faktörler incelendiğinde, öğreticinin yönetime yatkınlığı; maliyet, zaman, öğrenen özellikleri gibi diğer özelliklere oranla daha önemli bir hale gelmektedir.